

Prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry

štvorročné gymnázium I.

Pravopisné cvičenie

Doplň chýbajúce hlásky, oprav chyby a prepíš celý text správne.

Už desiatka rokov upl_nula, ako sme pr_šli b_vať do bl_zkej dedink_. Kúp_li sme tu mal_domček. Pust_, navokol nič, čo b_váb_lo ľudské oko. V mojej pamet_je navzd_zap_san_iba pohlad na útuln_domček, opklopen_trom_naším_záhradam_. Uprostre_v_čších i menších stromou a pestr_ch kvet_nov_ch hriadok v_zerá ako chalú_ka z rosprávk_. Čist_, nevelk_domček, nahusto ov_nut_v_sokým_orgovánovým_kr_čkam_. V zát_ší sa tu túlia k sebe dve drevené lav_čk_s drobn_m stol_kom, zem pos_paná jemnučk_m piéskom. Dvorček je najkrajší na Jar, keď rozkv_tnú strom_a star_orech šír_zvláštnu vôňu. Ako v jesen_otchádzajú lastov_čk_, možno raz odlet_m aj ja. Ale nikd_ňezabudnem na tento mil_kút_k môjho srdca, kde som prež_la tolko krásn_ch chv_l'.

II. Práca s textom. Pozorne si prečítaj text a zapíš odpovede na súvisiace otázky za ním.

Prvé použitie strelného prachu v baníctve v Uhorsku

V Banskej Štiavnici sa 8. februára 1627 po prvý raz trhala hornina pomocou pušného prachu. Pokus bol úspešný a urobil ho bývalý dôstojník Gašpar Weindl. Ťažba, razenie chodieb i produkcia kovu sa tým urýchlila a zlacnila. Strieľanie v bani bolo spojené s nebezpečenstvom pre baníkov. Prvý prípad banského nešťastia bol zaznamenaný 11. januára 1631, keď bol pri odstrele vážne poranený na tvári i tele baník Vavrinec z Banskej Belej. S baníctvom na Slovensku sú spojené i ďalšie rekordy. Najstarším baníckym mestom je Banská Štiavnica, ktorá získala mestské výsady v roku 1241. Najstaršia banská mapa je z roku 1569 a zobrazuje bane na striebro v Jarabej na Horehroní. U nás bol po prvý raz použitý parný stroj na európskom kontinente. Bol to stroj na čerpanie vody z baní. To všetko zdôrazňuje význam baníctva na našom území.

1. Koľko rokov od prvého použitia pušného prachu bol zaznamenaný prvý prípad banského nešťastia? Číslovku zapíš slovom.

2. Vyber pravdivé tvrdenie:

- a) Najstaršia banská mapa je z roku 1569 a zobrazuje bane na zlato v Jarabej na Horehroní.
- b) Pokus bol úspešný a urobil ho bývalý baník Gašpar Wendl.
- c) Na Slovensku bol po prvý raz použitý parný stroj na svete.
- d) Použitie pušného prachu v baníctve urýchlilo ťažbu a produkciu kovu.

3. Vyber slovo, ktoré nepatrí do skupiny:

- a) Vavrinec, Banská Belá, európsky, Horehronie
- b) pušný prach, parný stroj, naše územie, banská mapa
- c) najstarší, parný, banská, mestské
- d) prvý, ôsmeho, 11., 1627

4. Vyber možnosť so správnym pomenovaním obyvateľa Banskej Štiavnice.

- a) banskoštiavničan
- b) banský Štiavničan
- c) Banskoštiavničan
- d) Banský štiavničan

5. Čo majú tieto slová spoločné: banský, baník, baníctvo?

- a) sú to odvodené slová, vznikli pomocou prípon
- b) sú to odvodené slová, vznikli pomocou predpôn
- c) sú to zložené slová
- d) sú nepriame pomenovania

6. Utvor synonymum číslovky prvý raz.

7. Vypíš z textu príslovku a urči jej druh.

8. Do ktorého druhu literatúry patrí text?

- a) umelecká literatúra
- b) vedecko-fantastická literatúra
- c) náučná literatúra
- d) dobrodružná literatúra

9. Ktoré podstatné mená sa skloňujú podľa jedného vzoru?

- a) hornina, mapa, baňa, voda
- b) telo, územie, striebro, baníctvo
- c) dôstojník, baník, Horehronie, Gašpar
- d) prach, kov, kontinent, rekord

10. Zo slova nebezpečenstvo vypíš:

- a) znelé párové spoluhlásky
- b) mäkké spoluhlásky
- c) počet slabík
- d) hlásku, ktorá sa vo výslovnosti spodobuje

11. Vysvetli frazeologizmy:

- a) Hovoriť striebro, mlčať zlato.
- b) Vodu káže, víno pije.
- c) Má dve tváre.

12. Číslovky zapíš slovom:

- a) 4 policajti
- b) k 16. narodeninám
- c) 8 chlapci

13. Vyber možnosť, v ktorej sú všetky slová gramaticky správne napísané:

- a) hľadať azil, odveký rival, mobilné kino, výrazná mimika
- b) robiť kompromisy, sympatický vodič, imitácia kože, napínavý triler
- c) krutý diktátor, pozitívny test, autorská licencia, moderný dizajn
- d) gigantický most, tunika s tigrom, mestská polyklinika, vicemiss krásy

14. Pomenuj zloženým slovom:

- a) aký je ten, kto má čierne oči
- b) aký je ten, kto má dôveru ľudí
- c) aký je ten, kto má zlé úmysly
- d) aká je zástava zložená z bielych a modrých pásov

15. Vo vete *Bránu do školy otvára vždy náš školník* urči vetné členy.

16. Vo veršoch vyhľadaj a vypíš dva rozdielne umelecké prostriedky:

Hádzem si mincu z ruky

Túla sa so mnou šťastie

Mám v sebe toľko ulíc

Do každej túžim nazrieť

17. V ktorej možnosti sú iba pomnožné podstatné mená?

- a) choroby, kúpele, priedušky, pľúca
- b) nohavice, plavky, topánky, šaty
- c) Piešťany, Potvorice, Košariská, Považany
- d) okuliare, nožnice, korčule, prázdniny

18. Vyber možnosť, kde je správne použité vykanie.

- a) Pán sused, však ste radi, že nebudete cez Vianoce sami.
- b) Pán sused, však ste rád, že nebudete cez Vianoce sám.
- c) Pán sused, však si rád, že nebudete cez Vianoce sám.
- d) Pán sused, však ste rady, že nebudete cez Vianoce samy.

Prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry

štvorročné gymnázium I.

- riešenie Pravopisné cvičenie

Doplň chýbajúce hlásky, oprav chyby a prepíš celý text správne.

Už desiatka rokov uplynula, ako sme prišli bývať do blízkej dedinky. Kúpili sme tu malý domček. Pustý, navôkol nič, čo by vábilo ľudské oko. V mojej pamäti je navždy zapísaný iba pohľad na útulný domček, obklopený tromi našimi záhradami. Uprostred väčších i menších stromov a pestrých kvetinových hriadok vyzerá ako chalúpka z rozprávky. Čistý, neveľký domček, nahusto ovinutý vysokými orgovánovými kríčkami. V zátiší sa tu túlia k sebe dve drevené lavičky s drobným stolíkom, zem posypaná jemnučkým pieskom. Dvorček je najkrajší na jar, keď rozkvitnú stromy a starý orech šíri zvláštnu vôňu. Ako v jeseni odchádzajú lastovičky, možno raz odletím aj ja. Ale nikdy nezabudnem na tento milý kútik môjho srdca, kde som prežila toľko krásnych chvíľ.

II. Práca s textom. Pozorne si prečítaj text a zapíš odpovede na súvisiace otázky za ním.

Prvé použitie strelného prachu v baníctve v Uhorsku

V Banskej Štiavnici sa 8. februára 1627 po prvý raz trhala hornina pomocou pušného prachu. Pokus bol úspešný a urobil ho bývalý dôstojník Gašpar Weindl. Ťažba, razenie chodieb i produkcia kovu sa tým urýchlila a zlacnila. Strieľanie v bani bolo spojené s nebezpečenstvom pre baníkov. Prvý prípad banského nešťastia bol zaznamenaný 11. januára 1631, keď bol pri odstrele vážne poranený na tvári i tele baník Vavrinec z Banskej Belej. S baníctvom na Slovensku sú spojené i ďalšie rekordy. Najstarším baníckym mestom je Banská Štiavnica, ktorá získala mestské výsady v roku 1241. Najstaršia banská mapa je z roku 1569 a zobrazuje bane na striebro v Jarabej na Horehroní. U nás bol po prvý raz použitý parný stroj na európskom kontinente. Bol to stroj na čerpanie vody z baní. To všetko zdôrazňuje význam baníctva na našom území.

1. Koľko rokov od prvého použitia pušného prachu bol zaznamenaný prvý prípad banského nešťastia? Číslovku zapíš slovom. štyri

2. Vyber pravdivé tvrdenie:

- e) Najstaršia banská mapa je z roku 1569 a zobrazuje bane na zlato v Jarabej na Horehroní.
- f) Pokus bol úspešný a urobil ho bývalý baník Gašpar Wendl.
- g) Na Slovensku bol po prvý raz použitý parný stroj na svete.
- h) **Použitie pušného prachu v baníctve urýchlilo ťažbu a produkciu kovu.**

3. Vyber slovo, ktoré nepatrí do skupiny:

- a) Vavrinec, Banská Belá, **európsky**, Horehronie - **príd. meno**
- b) pušný prach, parný stroj, **naše územie**, banská mapa - **zámeno**
- c) **najstarší**, parný, banská, mestské - **akostné príd. meno**
- d) prvý, ôsmeho, 11., **1627** - **základná číslovka**

4. Vyber možnosť so správnym pomenovaním obyvateľa Banskej Štiavnice.

- a) banskoštiavničan
- b) banský Štiavničan
- c) **Banskoštiavničan**
- d) Banský štiavničan

5. Čo majú tieto slová spoločné: banský, baník, baníctvo?

- a) **sú to odvodené slová, vznikli pomocou prípon (zákl. slovo baňa)**
- b) sú to odvodené slová, vznikli pomocou predpôn
- c) sú to zložené slová
- d) sú nepriame pomenovania

6. Utvor synonymum číslovky prvý raz. **prvýkrát**

7. Vypíš z textu príslovku a urči jej druh.

vážne – príslovka spôsobu

8. Do ktorého druhu literatúry patrí text?

- a) umelecká literatúra
- b) vedecko-fantastická literatúra
- c) **náučná literatúra**
- d) dobrodružná literatúra

9. Ktoré podstatné mená sa skloňujú podľa jedného vzoru?

- a) hornina, mapa, baňa, voda
- b) telo, územie, striebro, baníctvo
- c) dôstojník, baník, Horehronie, Gašpar
- d) **prach, kov, kontinent, rekord - vzor dub**

10. Zo slova nebezpečenstvo vypíš:

- a) znelé párové spoluhlásky **b, z, v**
- b) mäkké spoluhlásky **ň, č**
- c) počet slabík **5**
- d) hlásku, ktorá sa vo výslovnosti spodobuje **z**

11. Vysvetli frazeologizmy:

- d) Hovoriť striebro, mlčať zlato. **niekedy je lepšie nereagovať, mlčať**
- e) Vodu káže, víno pije. **niečo iné hovorí a niečo iné koná**
- f) Má dve tváre. **je falošný, správa sa podľa toho, ako mu vyhovuje (podľa situácie)**

12. Číslovky zapíš slovom:

- a) 4 policajti **štyria**
- b) k 16. narodeninám **šestnástym**
- c) 8 chlapci **ôsmi**

13. Vyber možnosť, v ktorej sú všetky slová gramaticky správne napísané:

- a) hľadať azil, odveký rival, mobilné kino, výrazná mimika
- b) **robiť kompromisy, sympatický vodič, imitácia kože, napínavý triler**
- c) krutý diktátor, pozitívny test, autorská licencia, moderný dizajn
- d) gigantický most, tunika s tigrom, mestská polyklinika, vicemiss krásy

14. Pomenuj zloženým slovom:

- a) aký je ten, kto má čierne oči **čiernooký**
- b) aký je ten, kto má dôveru ľudí **dôveryhodný**
- c) aký je ten, kto má zlé úmysly **zlomyseľný**
- d) aká je zástava zložená z bielych a modrých pásov **bielomodrá**

15. Vo vete *Bránu do školy otvára vždy náš školník* urči vetné členy.

otvára – slovesný prísudok

školník – vyjadrený podmet

náš – zhodný prívlastok vždy –

príslovkové určenie času bránu

– priamy predmet v A

do školy – nezhodný prívlastok

16. Vo veršoch vyhľadaj a vypíš dva rozdielne umelecké prostriedky:

Hádzem si mincu z ruky

Túla sa so mnou šťastie

Mám v sebe toľko ulíc Do každej túžim

nazrieť **túla sa so mnou šťastie –**

personifikácia

mám v sebe toľko ulíc - metafora

17. V ktorej možnosti sú iba pomnožné podstatné mená?

- a) choroby, kúpele, priedušky, pľúca
- b) nohavice, plavky, topánky, šaty
- c) **Piešťany, Potvorice, Košariská, Považany**
- d) okuliare, nožnice, korčule, prázdniny

18. Vyber možnosť, kde je správne použité vykanie.

- e) Pán sused, však ste radi, že nebudete cez Vianoce sami.
- f) **Pán sused, však ste rád, že nebudete cez Vianoce sám.**
- g) Pán sused, však si rád, že nebudete cez Vianoce sám.
- h) Pán sused, však ste rady, že nebudete cez Vianoce samy.